

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MANAŽERSKÝ SOUHRN

Zpracovatel:

Projektový tým projektu Krajského akčního plánu rozvoje vzdělávání v Královéhradeckém kraji

Manažerský souhrn

V Královéhradeckém kraji proběhla s účinností k 1. 7. 2018 optimalizace sítě středních a vyšších odborných škol zřizovaných Královéhradeckým krajem. K optimalizaci bylo přistoupeno s ohledem na nepříznivý demografický vývoj s cílem zamezit ekonomické nestabilitě nenaplněných škol a zefektivnění hospodaření větších celků, větší naplněností tříd efektivněji využít kapacity, upravit oborovou nabídku škol podle požadavků trhu práce, to vše pro zlepšení kvality vzdělávání. Dalším krokem by měla být optimalizace oborů vzdělání.

Aktuálně v Královéhradeckém kraji působí 74 středních a 10 vyšších odborných škol, jejichž oborová nabídka je poměrně široká. Střední a vyšší odborné školy působící v kraji nabízí obory vzdělání ve 28 oborových skupinách z celkového počtu 31 skupin oborů vyučovaných na SŠ a VOŠ v ČR. Naplněnost jednotlivých oborů v čase se mění. Vliv na naplněnost oborů má demografický vývoj kraje – počet obyvatel ve věkové skupině 15 až 19 let v posledních letech stále klesá. Nejvíce naplněny jsou obory vzdělání ze skupiny oborů 79 Obecná příprava (obory vzdělání gymnázií), počet nově přijatých žáků do 1. ročníku v těchto oborech tvoří kolem 22,3 % všech žáků SŠ (do tohoto počtu jsou zahrnuti i žáci nižšího stupně víceletých gymnázií), resp. 11,6 % všech žáků SŠ (do tohoto počtu nejsou zahrnuti žáci nižšího stupně víceletých gymnázií). Obory vzdělání oborové skupiny 79 Obecná příprava nabízí 20 středních škol v kraji. Další nejvíce žádanou skupinou oborů ze strany žáků/studentů je 23 Strojírenství a strojírenská výroba, na třetím místě je 63 Ekonomika a administrativa, která sesadila skupinu oborů 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus. Tato skupina oborů zaznamenala největší pokles zájmu žáků, dále zaznamenala pokles zájmu skupina oborů 64 Podnikání v oborech, odvětvích. Královéhradecký kraj patří mezi kraje s nejnižší nezaměstnaností v ČR, naopak nezaměstnanost věkové skupiny 15 – 24 let je v Královéhradeckém kraji nad celorepublikovým průměrem. Absolventi poptávaní na trhu práce nejsou dle zaměstnavatelů dostatečně připraveni na výkon své profese, což je údajně dáno sníženými nároky na předpoklady ke vzdělávání, nedisciplinovaností žáků, vědomostní, morální a sociální nepřipraveností, ale i nízkou intenzitou spolupráce škol a zaměstnavatelů. Královéhradecký kraj je převážně průmyslovým regionem. K roku 2018 zde působily 2 zaměstnavatelé s více 5000 zaměstnanci a dalších 7 zaměstnavatelů, kteří zaměstnávali více než 1000 zaměstnanců.

V souladu s prioritami kraje a s ohledem na cíle projektu Krajský akční plán rozvoje vzdělávání v Královéhradeckém kraji byla definována vize projektu a zní:

Vzdělávací systém v Královéhradeckém kraji je otevřený a dynamicky se rozvíjející v souladu s celkovým vývojem společnosti a s ohledem na specifika území.

- Na školách existuje funkční kariérové poradenství.
- Existuje systém komplexní podpory rozvoje podnikavosti, iniciativy a kreativity.
- Zvýšil se zájem žáků o polytechnické vzdělávání, výuka v polytechnických předmětech reaguje na aktuální trendy.
- Školy v rámci svých možností efektivně využívají kapacity k realizování dalšího vzdělávání a celoživotního učení.
- Jsou nastaveny lepší podmínky pro spolupráci škol a zaměstnavatelů.
- Zmírňují se překážky, které brání naplnění principů inkluzivního vzdělávání, aktéři hledají v oblasti inkluze společná řešení.
- Pedagogičtí pracovníci jsou dostatečně motivováni, dostávají odpovídající podporu vedoucí k úspěšnému rozvoji gramotností a klíčových kompetencí žáků a studentů. Žáci a studenti jsou matematicky, čtenářsky... gramotní, mají rozvinuté klíčové kompetence a uplatňují je v běžném životě.

Definovaného stavu dosáhneme v těchto oblastech:

Kariérové poradenství

V oblasti kariérového poradenství byl vydefinován následující klíčový problém: „Nedostatečná podpora osobnostního rozvoje žáků s cílem zmapování silných stránek, schopností a dovedností a jejich použití zejména v profesním životě“. Mezi hlavní příčiny patří nevyjasněná pozice KP v rámci zaměstnanecko-právního vztahu, nedostatečná kompetence k poskytování kariérového poradenství žákům, nezáměr nebo neznalost žáků a rodičů o kariérové poradenství, klesající úroveň žáků na základních školách. Problém bude řešen usilováním o legislativní ukotvení kariérového poradenství, tvorbou systému vzdělávání pro KP, vytvořením podmínek pro výkon KP na škole.

Kompetence k podnikavosti, iniciativě a kreativitě

V této oblasti bylo jako klíčový problém definována „Nízká motivace žáků i pedagogů k rozvíjení podnikavosti, iniciativy a kreativity v aktuálním prostředí“. Mezi hlavní příčiny patří demotivace k rozvoji podnikavosti u pedagogů, nemožnost finančně podpořit aktivní žáky a učitele a demotivace k rozvoji podnikavosti u žáků. Problém bude řešen podporou cílenou na pedagoga i na žáka a působením na změny v prostředí.

Polytechnické vzdělávání

V rámci klíčové oblasti polytechnického vzdělávání bylo jako zásadní problém identifikováno: „Celkové myšlení a přezíravý pohled veřejnosti na polytechnické vzdělávání, s tím související přetrvávající nízký zájem žáků o polytechnické vzdělávání“. Tento problém má v mnoha ohledech své příčiny především v přetížení pedagogických pracovníků, nízké motivaci žáků studovat technické/přírodovědné obory, neefektivních metodách výuky. Problém bude řešen zejména: zvýšením kvality poskytování polytechnického vzdělávání, propagací oborů/školy, zaměřením na efektivní výuku.

Rozvoj škol jako center celoživotního učení (dalšího vzdělávání)

Klíčovým problémem oblasti rozvoje škol jako center celoživotního učení (dalšího vzdělávání) se jeví: „Neefektivní rozvoj a využití kapacit středních škol pro celoživotní učení“, což je zapříčiněno především neúčinnou propagací celoživotního vzdělávání, neodpovídající kapacitou škol požadavkům na ČŽU. Problém bude řešen zejména: propagací ČŽU a navýšením kapacit.

Odborné vzdělávání včetně spolupráce zaměstnavatelů a škol

V rámci klíčové oblasti odborného vzdělávání a spolupráce škol a zaměstnavatelů byly zásadním problémem identifikovány: „Omezující podmínky, které neumožňují spolupráci škol a zaměstnavatelů na odpovídající úrovni, stagnace růstu učitelů odborných předmětů (nerozvíjí se, neznalost trendů)“. Hlavní příčiny a nedostatky v oblasti odborného vzdělávání a spolupráce představuje nedostatek odborné praxe během výuky, přetížení pedagogických pracovníků, nízký zájem o technické předměty. Problém bude řešen zejména: Navazováním a prohlubováním spolupráce mezi školami a zaměstnavateli, motivováním firem k zapojení do výuky, propagací oborů/školy.

Společné vzdělávání

V klíčové oblasti Vzdělávání pro všechny byl navržen klíčový problém v následující podobě: „Nesoulad v prioritách a v cílech aktérů v území v inkluzivním vzdělávání. Naplňování vize inkluzivního vzdělávání naráží na řadu překážek (technické, informační, mentální)“. Mezi hlavní příčiny problému patří bezradnost pedagogických pracovníků při práci se žáky se SVP, nízká informovanost a zájem veřejnosti o problematiku inkluze, nedostatek odborných pracovníků ve školách, obecně absence personálních kapacit, přetrvávající existence bariér. Klíčový problém bude řešen péčí o duševní zdraví žáků i pedagogů, prací s rodinou a odstraňováním bariér, které brání žákům se SVP úspěšně dokončit vzdělávání.

Gramotnosti a klíčové kompetence

V klíčové oblasti gramotnosti a klíčové kompetence je v Královéhradeckém kraji definován tento hlavní problém: „Nízká motivace a nedostatečná podpora pedagogů (současných i budoucích) v oblasti rozvíjení gramotností a klíčových kompetencí žáků a studentů.“. Mezi zásadní příčiny problému patří především nízký počet PP proškolených k rozvoji G a KK, omezená spolupráce mezi PP, styl vedení učitelů často neodpovídá možnostem moderní výuky (setrvání v tradičních metodách, pohodlnost), Nízká prestiž vzdělání ve společnosti. Klíčový problém bude řešen podporou cílenou na pedagogy, efektivnější výuku i na žáky a propagační vzdělávání ve společnosti.

Při zpracování strategie bylo definováno několik opakujících se příčin klíčových problémů a návrhů aktivit, které prostupují všemi oblastmi. Pro efektivnější dosažení požadovaného stavu by mělo být cíleno především na odstranění těchto příčin:

- Projekty jsou nesystémovým řešením – časová omezenost, personální omezení (nedostatek odborníků), administrativa.
- Administrativní zátěž PP, vícenásobné dokládání podkladů.
- Celospolečenské vnímání školské soustavy, nízká prestiž vzdělání i pedagogických pracovníků.
- Omezené možnosti PP na seberozvoj a s tím související okolnosti (např. suplování).
- Přetíženost aktivních PP, nezájem o podílení se na dalších aktivitách.
- Různá kvalita poskytovaných kurzů, velká nekoordinovaná nabídka akcí.
- Poskytování kariérového poradenství neodpovídá potřebám žáků ani potřebám trhu práce.
- Zásahy některých skupin rodičů.
- Nedostatek personálních kapacit v oblasti školství (chybí učitelé odborných předmětů, speciální pedagog, psycholog, nepedagogičtí pracovníci, ...), nepřipravenost absolventů VŠ, absolventi VŠ s nedostatečnými kompetenci nebo nezájmem o práci ve školství.

Za podpory realizace těchto aktivit:

- Navázání nové a/nebo prohlubování stávající spolupráce škol mezi sebou navzájem i škol a dalších organizací (zaměstnavatelé, firmy, VŠ, další instituce poskytující vzdělávání, úřad práce a další).
- Podpora PP v prevenci syndromu vyhoření, vytvoření podmínek pro práci PP, péče o duševní zdraví pedagogických pracovníků.
- Propagace oborů vzdělání/škol/vzdělávání.
- Zajištění kvalitních kurzů a dostupnosti vzdělávacích materiálů pro pedagogy včetně sdílení informací o kvalitě poskytovaných materiálů/kurzů, sdílení dobré praxe.
- Zajištění finančních prostředků na nepedagogické pracovníky (administrativa, PR, styk s veřejností, firmami a další) a ukotvení pozic v legislativě.
- Podpora rozvoje poskytování kariérového poradenství žákům na všech stupních škol.